

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1145

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 augustus 2025

Bijgevoegd vindt u de geannoteerde agenda voor de informele Energieraad van 4–5 september 2025 in Kopenhagen. Bijgaand deel ik ook het Nederlandse non-paper «Versnellen van de energietransitie met tijdelijke, beperkte stikstofdepositie» ter beïnvloeding van het beleid ten aanzien van de versnelling van vergunningverlening voor de bouw van duurzame energieprojecten met de Kamer.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans

Geannoteerde Agenda Energieraad (informeel) 4–5 september 2025

Op 4 en 5 september a.s. vindt in Kopenhagen, onder voorzitterschap van Denemarken, de informele Energieraad plaats. Op het moment van schrijven is de exacte agenda nog niet bekend en ontbreken de stukken die duiding geven aan de inhoud van de discussies nog. In ieder geval zal worden gesproken over energie-infrastructuur, in het licht van het door de Europese Commissie aangekondigde Europese pakket voor elektriciteitsnetten (European Grids Package), dat naar verwachting in het vierde kwartaal van 2025 zal worden gepubliceerd. Ook wordt een eerste gedachtewisseling over de toekomst van het Europese energiesysteem na 2030 georganiseerd, evenals een lunchsessie over de rol van de energie-sector in het mogelijk maken van de digitale toekomst van de EU. Op een informele Energieraad vindt geen besluitvorming plaats. Naast deze onderwerpen zal Nederland het belang benadrukken van een stevig uitvoeringspakket (cf. motie Erkens¹) om structurele knelpunten in de energietransitie op te lossen.

European Grids Package

Het door de Europese Commissie aangekondigde European Grids Package heeft tot doel het elektriciteitsnet te versterken en beter te benutten om snelle elektrificatie te ondersteunen, (grensoverschrijdende) planning en ontwikkeling van energie-infrastructuurprojecten en interconnecties te verbeteren, vergunningsprocedures voor netten, hernieuwbare energie en opslag te stroomlijnen, en de weerbaarheid en interoperabiliteit van het Europese energienetwerk te versterken. De focus van het pakket zal liggen op elektriciteitsinfrastructuur, maar daarnaast zal het zich naar verwachting ook richten op waterstof- en CO₂-infrastructuur.

Nederland onderschrijft het belang van een goed geïntegreerde, toekomstbestendige en weerbare Europese energieinfrastructuur voor het behalen van de klimaat- en energiedoelstellingen, betaalbaarheid van energie en het borgen van de leveringszekerheid. Het kabinet steunt een ambitieuze inzet in het European Grids Package en een samenhangend pakket maatregelen die bijdragen aan het creëren van de juiste randvoorwaarden voor de verduurzaming van de Europese economie. Nederland kijkt uit naar de verdere uitwerking van de voorstellen bij de publicatie van het pakket later dit jaar en zal zich in de vervolgbesprekingen actief inzetten voor een effectief, uitvoerbaar en toekomstgericht kader voor de ontwikkeling van Europese energieinfrastructuur.

Nederland zal benadrukken dat hoewel het bestaande Europese wetgevingskader bijdraagt aan marktintegratie en interconnectiviteit, verdere verbetering nodig is.

Nederland zal de Commissie vragen om een geharmoniseerde Europese aanpak van de hoge netkosten om de concurrentiekracht te versterken. De Commissie moet zorgen voor een sterkere harmonisatie van de methodologieën voor netwerktarieven om een gelijk speelveld te creëren voor de industriële sector en de ontwikkeling van nieuwe technologieën zoals elektrolyzers en batterijen. Harmonisatie van netwerktarieven past binnen de inzet op het Grids Package. Nederland zal de Commissie daarnaast vragen werk te maken van een doeltreffend mechanisme voor een eerlijke verdeling van kosten en baten van de aanleg van nieuwe infrastructuurprojecten op zee die meerdere lidstaten ten goede komen.

¹ Kamerstuk 31 793, nr. 257

Nederland zal daarnaast pleiten voor vereenvoudiging en het stroomlijnen van vergunningsprocedures. In dit kader zal Nederland benoemen dat tijdelijke, beperkte stikstofdepositie bij de constructiefase van duurzame energieprojecten toegestaan dienen te worden via Europese regelgeving.² Verder zal Nederland aandacht vragen voor de ruimtelijke planning voor energieprojecten, met name op de Noordzee, waar de druk op de beschikbare ruimte snel toeneemt. Daarnaast zal Nederland de Commissie vragen om lidstaten te ondersteunen bij het aanpakken van netcongestie, het verkorten van de wachlijsten van nieuwe aansluitingen en richtsnoeren voor maatschappelijk prioriteren.

EU energiesysteem na 2030

Nederland verwelkomt de gedachtewisseling over het Europese energiesysteem na 2030. De toekomstige beleidsarchitectuur voor klimaat en energie na 2030 zal door de Commissie worden uitgewerkt nadat een besluit is genomen over het EU-klimaatdoel voor 2040, en zal door de Commissie in samenhang worden gezien met het versterken van het EU-concurrentievermogen. Volgens het voorstel van de Commissie voor wijziging van het EU-Klimaatwet (EU-Klimaatdoelstelling 2040) zal de Commissie bij de uitwerking van de voorstellen ook rekening houden met elementen als technologieneutraliteit, simplificatie, kosteneffectiviteit, energiezuikerheid en -betaalbaarheid. Het EU-klimaatdoel voor 2040 staat niet op de agenda van de informele Energieraad, maar zal worden besproken op de extra Milieuraad van 18 september a.s. De Kamer zal via de gebruikelijke weg over dit voorstel en de Nederlandse inzet worden geïnformeerd middels het BNC-fiche.

In de discussie op de Energieraad zal Nederland het belang benadrukken van een geïntegreerde Europese aanpak, een goed werkende interne energiemarkt, ruimte voor innovatieve technologieën en industriële verduurzaming. Wat betreft EU-doelen voor energie na 2030 zal Nederland pleiten voor een gedegen impact assessment en een uitvoerbaar, flexibel, toekomstbestendig en consistent beleidskader, waarbij de benodigde emissiereductie richting klimaatneutraliteit gewaarborgd blijft. Ook moet de Commissie bij de uitwerking van de beleidsarchitectuur rekening houden met de betaalbaarheid van het energiesysteem, de impact op leveringszekerheid en een (mondiaal en intern) gelijk speelveld. Nederland zal daarnaast steun uitspreken voor het principe van technologieneutraliteit zoals voorgesteld in de EU-Klimaatwet, waarbij de Nederlandse positie nader zal worden bepaald zodra de Commissie concrete voorstellen doet voor de verdere uitwerking van het principe. Het uitgangspunt daarbij is dat de wet- en regelgeving ruimte moet geven aan alle technieken die nodig zijn voor klimaatneutraliteit in 2050. Daarnaast benadrukt Nederland het belang van energiebesparing en het «Energy Efficiency First»-principe, ook na 2030.

Rol energiesector in digitalisering EU

In lijn met het European Competitiveness Compass zet Nederland in op een «geslaagde *twin transition*» voor het duurzaam concurrentievermogen van Nederland en de EU. Vanuit het Actieplan Duurzame Digitalisering³ werken diverse departementen samen aan het verduurzamen van de digitale sector, en het inzetten van digitalisering voor verduurzaming. Nederland verwelkomt dan ook deze discussie.

² Zie ook het non-paper bijgevoegd bij de Geannoteerde Agenda.

³ Actieplan Duurzame Digitalisering | Rapport | Rijksoverheid.nl

De energiesector speelt een cruciale rol in het faciliteren van de digitale transformatie binnen Europa. De groeiende vraag naar datacenters en digitale diensten vereist een betrouwbare en duurzame energievoorziening. Verdere groei van de digitale sector leidt tot een snel stijgende energiebehoefte en een vergroting van maatschappelijke uitdagingen, zoals netcongestie.

Tegelijkertijd is digitalisering een belangrijk middel voor een efficiënter, transparanter en flexibeler energiesysteem. Nederland zal het belang onderstrepen van data-gedreven oplossingen voor netcongestie, slimme meetinfrastructuur en interoperabiliteit tussen systemen. Daarbij moet digitalisering hand in hand gaan met stevige waarborgen voor cyberveiligheid, privacy en regie over (energie)data. Deze aspecten komen ook terug in de Actieagenda Digitalisering Energiesysteem. Deze actieagenda geeft richting aan de verdere digitalisering van het Nederlandse energiesysteem en wordt verwacht in het najaar van 2025.

De Commissie heeft in haar Actieplan voor Betaalbare Energieprijzen aangekondigd om in 2026 een Strategische Routekaart voor Digitalisering en Kunstmatige Intelligentie (AI) voor de energiesector te publiceren om de uitrol van Europese AI-oplossingen te versnellen op gebieden zoals optimalisatie van het elektriciteitsnet, energiebesparing in gebouwen en de industrie, en vraagflexibiliteit. De Commissie zal ook het toenemende energieverbruik van datacenters onderzoeken en hun duurzame integratie in het energiesysteem bevorderen.

Het kabinet onderstreept het belang van samenwerking tussen EU-lidstaten om ervaringen uit te wisselen rond deze dubbele transitie van duurzaamheid en digitalisering.